

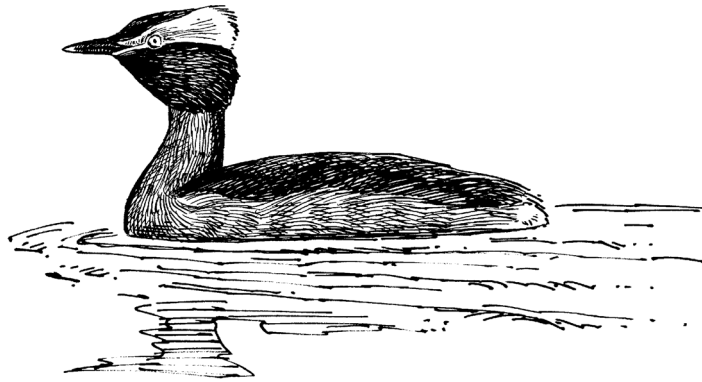
HORNDYKKER I NORDLAND 2022

MARTIN EGGEN

Horndykker i Nordland i 2022

Martin Eggen

Strektegning © Trond Haugskott

BirdLife Norge 2022

© BirdLife Norge

E-post: post@birdlife.no

Publikasjonstype: Digitalt dokument (pdf)

Forside: Horndykker med reirmateriale, Storeidvatnet, Vestvågøy, mai 2022. Foto: Martin Eggen

Redaktør: Tomas Aarvak

Anbefalt referanse: Eggen, M. 2022. Horndykker i Nordland 2022. BirdLife Norge - Rapport 1-2022. 16 s.

ISSN: 2703-7665 (elektronisk utgave)

ISBN: 978-82-78-52181-6

SAMMENDRAG

BirdLife gjennomførte vår og sommer 2022 tellinger av horndykker ved aktuelle lokaliteter i Vestvågøy, Vågan, Sortland, Øksnes, Bø og Andøy kommune i Nordland fylke.

I Vestvågøy ble alle kjente hekkeplasser for horndykker undersøkt vår og sommer. Totalt ble det registrert 53 par, som er 10 færre par enn i 2017. I de to viktigste vannene for horndykker i kommunen, Storeidvatnet og Holdalsvatnet var det til sammen 9 færre par sammenlignet med 2017. Hekkebestanden i Storeidvatnet er halvert, og det er derfor særlig grunn til å følge med på denne lokaliteten fremover. Vågan kommune var ikke inkludert i horndykker-undersøkelsene i Lofoten i 2017. Årets rapport oppsummerer også forekomsten i Vågan, og 7 par ble funnet i kommunen, fordelt på to lokaliteter i samme området. Det totale antallet hekkepar i Lofoten blir derfor 60 par.

I likhet med undersøkelsene i 2019 fant ikke BirdLife Norge horndykkere i Hadsel. I Sortland ble det funnet 6 par, noe som er 4 par færre enn i 2019. Vi merker oss spesielt lokalitetene Svanvatnet og Langvatnet med hhv. 0 par og 1 par, mot 2 par og 3 par i 2019. I Øksnes kommune fant vi 5 par horndykkere, fordelt på de samme lokalitetene som i 2019. Dette var ett mer par enn i 2017. Den sterkeste forekomsten av horndykker fant vi også i år i Bø kommune. 17 par ble observert i 2022, mens det var 16 par i 2019. Begge årene var parene fordelt på 4 lokaliteter. På Andøya var det kun Kleivvatnet som hadde hekkende horndykker i 2022. 7 par ble notert her, det samme som i 2019. Oppsummert ble 35 par funnet i Vesterålen i 2022, mot 38 par i 2019.

INNHOLD

INNLEDNING	4
METODE.....	4
RESULTATER	5
VESTVÅGØY KOMMUNE.....	5
VÅGAN KOMMUNE	9
SORTLAND KOMMUNE.....	9
ØKSNES KOMMUNE	10
BØ KOMMUNE.....	11
ANDØYA KOMMUNE	12
DISKUSJON.....	14
TAKK	16
REFERANSER	16

INNLEDNING

Horndykkeren er vurdert som «sårbar» (VU) både på den norske og den globale rødlista, og som «nær truet» (NT) på den europeiske rødlista (Stokke mfl. 2021, BirdLife International 2018 og 2021). Vurderingene er gitt på bakgrunn av en liten hekkebestand, og på bakgrunn av tydelig bestandsnedgang flere steder, bla. i Finland.

Norsk hekkebestand er vurdert til 1 300 – 1 500 individer (Shimmings & Øien 2015). Horndykker har en egen handlingsplan (Direktoratet for naturforvaltning 2009). Handlingsplanen skulle evalueres etter en ny totalkartlegging av arten i Norge som ble planlagt i 2014. Ingen totalkartlegging ble imidlertid gjennomført dette året, og den er pr. 2022 fremdeles ikke gjennomført. Mange områder er likevel overvåket, og nye områder kartlagt. For Nordlands del er det spesielt verdt å merke seg at BirdLife Norge kartla syv kommuner sør i Nordland i 2021 (Shimmings 2021).

Tellinger i forbindelse med målrettet leting og kunnskap ervervet gjennom annet feltarbeid utført av BirdLife Norge i 2016 – 2019 gav oss for første gang en god oversikt over bestanden i Lofoten og Vesterålen. Disse tellingene har bla. resultert i opprettelsen av to nye Viktige fugleområder - Important Bird and Biodiversity Areas (IBA), lokalisert i hhv. Leknes-området i Vestvågøy kommune i Lofoten og i Straume-området i Bø kommune i Vesterålen (Heggøy 2017). Her hekker henholdsvis ca. 50 og 20 par horndykkere, tilsvarende om lag 7 % og 3 % av hele den norske hekkebestanden av arten.

Med denne rapporten gir vi en statusoversikt over den nåværende bestandssituasjonen for horndykker i Lofoten og Vesterålen. Arbeidet bygger på registreringer gjort i hhv. i Vestvågøy i 2017 (NOF Lofoten lokallag 2017) og i Vesterålen 2019 (Eggen & Heggøy 2019), og disse rapportene er viktige referansepunkter til årets kartlegging. Årets tellinger indikerer at bestanden er noe mindre enn for hhv. tre og fem år siden.

Rapportene fra 2017 og 2019 tar for seg historiske funn og tidligere registreringer, men må ansees som et slags startpunkt i overvåkingen av horndykkere i Lofoten og Vesterålen, da gode tellinger mangler fra de siste tiårene. Horndykkeren var Årets fugl i 2007, og BirdLife Norge samlet inn en del opplysninger fra regionen, men disse registreringene hadde store mangler. Rapporten til Eggen og Heggøy (2019) anbefales for diskusjonen rundt dette.

METODE

Fylkesmannen i Troms gjennomførte en regional kartlegging av horndykker i 2013, og utviklet i den forbindelse en metodikk for kartlegging av horndykker som vi la til grunn i kravspesifikasjonen for oppdraget. Deler av denne metodikken er fulgt, men med noen avvik. Blant annet var det kun midler og anledning til å besøke lokalitetene én gang i løpet av sesongen som en del av oppdraget denne rapporten er et resultat av.

Utvalget av lokaliteter besøkt ble gjort på bakgrunn av tidligere observasjoner av horndykkere og kartstudier. Mange av lokalitetene er likevel besøkt flere ganger; lokaliteter både i Vestvågøy, Vågan, Sortland, Øksnes, Bø og Andøy kommuner. Ingen lokaliteter ble undersøkt i Hadsel på grunn av manglende observasjoner tidligere.

De fleste parene hadde etablert seg på hekkeplassene da tellingen ble gjennomført. Det ble registrert antall hekkende par (eller antall sannsynlig hekkende par) for hver lokalitet. Et par defineres som to voksne horndykkere som oppholder seg sammen som et par. Enslige voksne horndykkere kan likevel

regnes som par der det er rimelig å anta at det befinner seg en partner i nærheten, som enten ligger og ruger på egg, eller passer på små unger som er skjult i vegetasjonen.

Tellingene ble gjort med kikkert og teleskop fra gunstige utkikkspunkt. Det ble tilstrebet kiking fra ulike punkter rundt våtmarkene/vannene, slik at hele områdene ble godt undersøkt. Siden tellingene foregikk i hekketiden, ble det likevel forsøkt å minimere forstyrrelsen av fuglene på lokalitetene.

Selv om kartleggingens hovedmål var å oppsummere bestanden, og ikke hekkesuksessen, er dette inkludert i rapporten der det finnes data.

Feltarbeid ble utført av Martin Eggen, tidvis med andre observatører. Observasjonene er lagt inn i registeringsverktøyet Artsobservasjoner.no, som også er brukt for supplerende registreringer.

RESULTATER

VESTVÅGØY KOMMUNE

Gjennomgang av lokaliteter undersøkt for horndykkere i Vestvågøy kommune.

Tabell 1. Oversikt over lokaliteter undersøkt for tilstedeværelse av horndykker i Vestvågøy i 2022. Lokaliteter inkludert i viktig fugleområde Leknes våtmarkssystem IBA er satt i kursiv.

Undersøkte vann i Vestvågøy	Resultat
Storeidvatet	7 par
Sevvatnet, Bollemyrene	4 par
Klevatnet, Bollemyrene	6 par
Svarthammarvatnet, Bollemyrene	1 par
Gunnarvatnet, Bollemyrene	0
Kretjønna	0
Skulbruvatnet	1 par
Borgavatnet, Leknes	0
Nordgårdsvatnet, Offersøya	1 par
Tjønn 300 meter NØ for Nordgårdsvatnet, Offersøya	0
Tjønna, Vikvatnet	0
Farstadvatnet	7 par
Skjerpvatnet	5 par
Holdalsvatnet	10 par
Justadvatnet	1 par
Storfjordvatnet	0
Stor-Svartholdvatnet	3 par
Storvatnet, Skottnes	1 par
Skottnesvatnet, Skottnes	3 par
Bruhaugvatnet, Skottnes	1 par
Dalsvatnet, Skottnes	0
Sjøvatnet, Skottnes	1 par
Løvdalsvatnet	0
Hagvatnet	0
SUM: 24 lokaliteter	53 par

Storeidvatnet

Maksimumsantallet i 2022 var på 14 ad. 30. april og 13. mai. Disse ble vurdert til å ligge i par, jevnt fordelt utover vannet. 7 par er betydelig mindre enn de 14 parene som ble registrert i 2017. I 2020 og 2021 hekket det 10 par ved vannet. Hele 12 pull/1k ble likevel telt opp 15. august 2022, og 2022 må dermed sies å være et godt produksjonsår for horndykkeren i Storeidvatnet. Det tilsvarende tallet i 2020 var 9 pull/1k. I 2021 foreligger ikke data på ungeproduksjonen, da det ikke ble skilt mellom voksne og unge fugler.

Mink predaterte fugler i vannet i 2021, og ble bla. sett ta en voksen stokkand hunn. Statens naturoppsyn (SNO) satt opp minkfeller, og en mink ble tatt. Mink ble ikke observert ved vannet i 2022.

Horndykker med unge Storeidvatnet august 2022. Ungeproduksjonen ved vatnet var god i 2022, med 12 pull/1k observert 15. august. Foto: Martin Eggen.

Sevvatnet

7 ad. ble registrert 18. mai, og ble vurdert til 4 par. Dette er samme antall som i 2017, mens det i 2020 og 2021 var hhv. 2 par og 3 par ved vatnet.

Klevatnet

11 ad. ble sett ved vannet 18. mai, og disse ble antatt å være 6 par. Dette er en sterk forekomst sammenlignet med 4 par i 2017 og 3 par i 2020 (bare en registrering av en observatør), men sammenfaller fint med 6 par i 2021 (12 ind. 21 mai 2021).

Svarthammarvatnet

1 par holdt til i sørlige deler av vannet 18. mai. Man må tilbake til 2016 og 2017 for å finne registreringer av horndykker ved dette vatnet.

Gunnarvatnet

Ikke sett ved vatnet i 2022, og tidligere finnes det kun en registrering: 1 ad. 31. mai 2011.

Kretjønna

Ved besøk 18. mai var det ingen horndykkere ved vatnet, og man må tilbake til 22. juli 2018 for å finne forrige observasjon (1 par). I årene 2007 – 2016 hekket horndykker mer eller mindre årlig. 15. mai 2000 ble hele 8 ad. registrert.

Skulbruvatnet

Kun 1 par hekket i 2022. Paret fikk frem tre pulli (observert 14. juli). I 2017 hekket det 3 par. Tilsvarende tall fra 2020 og 2021 er hhv. 3 par og 2 par.

Borgavatnet

1-2 par har hekket ved Borgavatnet ved flere anledninger, sist 1 par i 2021. I 2022 hekket det ikke horndykker ved vatnet.

Nordgårdsvatnet

1 par horndykkere hekket i 2022. Enkelte år er 2 par observert i hekketiden (2015-2017). I 2014 ble 6 ad. sett 24. april, men den tidlige datoen indikerer at dette kan være fugler uten etablert territorium.

Tjønn nordøst for Nordgårdsvatnet

1 par hadde tilhold her i 2017, men er verken sett før eller etter ved lokaliteten.

Vikvatnet

Ved Vikvatnet var det ikke horndykkere i 2022. Kantsonen rundt vannet ved lokaliteten Tjønna (sørøstlig del av vannet) var dessverre ødelagt som følge av landbruksaktivitet. I 2017 hekket det 2 par her, og normalt har antallet variert mellom 1-2 par.

Farstadvatnet

30. mai ble 1 ad. sett helt sør i vatnet, mens 1 par var ved utløpet av Farstadelva 18. mai. Ved sistnevnte lokalitet hekker det enkelte år 1 par. Horndykkerbestanden er imidlertid tett ved Risa, helt nord i vatnet. 18 ad. ble sett her 30. april. 18. mai ble 7 ad. sett på vestsiden her, mens 2 par holdt til i bukta mot øst. Vi anslår antall par i Farstadvatnet til minimum 7 par. Tellingen i 2017 visste 6 par.

Skjerpvatnet

5 par ble observert 13. mai. Antallet i 2017 var 6 par. I 2020 var antallet 5 par, mens det i 2021 ser ut til å ha vært et lavere antall hekkepar ved lokaliteten, da 5 ad. 1. juni forble den høyeste noteringen vår/sommer 2021.

Holdalsvatnet

Hele 28. fugler ble sett. 24. april. 18. ind. ble sett 30. mai, mens 20 ind. ble talt 13. mai. Antall hekkepar blir derfor estimert til 10 par. Dette er betydelig høyere enn 6 par i 2021 (12 ind. 12. mai 2021), men sammenfallende med antallet i 2020. I 2017 ble det telt 12 par.

Justadvatnet

1 ad. lå på reir 18. mai. Også i 2017 var hekkebestanden her 1 par. Vannet er mindre besøkt av fuglekikkere, og det foreligger få observasjoner i hekketiden utover dette. I Artsobservasjoner foreligger det funn i hekketiden i 2012 (5 ind.), 2014 (3 ind.), og enkeltindivider i 2016 og 2017.

Horndykkere i nordenden av Farstadvatnet mai 2022. Dette området er av særlig betydning for arten. Foto: Martin Eggen.

Storfjordvatnet

Lokaliteten ble sjekket 18. mai, men arten ble ikke sett. Arten er heller ikke registrert i Artsobservasjoner fra dette området.

Stor-Svartholtvatnet

5 ad. ble registrert 18. mai. Opptil 8 ind. er sett her tidligere: 2. juni 2020 og 25. mai 2017. I 2017 skal det har 4 par her.

Storvatnet, Skottnes

1 par (inkl. 1 rugende ad.) 18. mai. I 2017 ble det observert 1 par.

Skottnesvatnet

3 par 18. mai. I 2017 ble det notert 1 par her.

Bruhaugvatnet

1 par 18. mai. 1 par er notert her i 2017.

Dalsvatnet, Skottnes

1 par ble sett her 11. mai, men ikke gjenfunnet 18. mai. Vi setter derfor antall par ved denne lokaliteten til 0.

Sjøvatnet

1 par ble registrert helt i sørenden av vannet (Rekstrand) 18. mai.

Hagvatnet

Vatnet ble undersøkt 18. mai uten at horndykker ble sett. Det er heller ikke sett horndykker her tidligere, men lokaliteten ligner på enkelte hekkesteder i bl.a. Hedmark.

VÅGAN KOMMUNE

Gjennomgang av lokaliteter undersøkt for horndykkere i Vågan kommune.

Tabell 2. Oversikt over lokaliteter undersøkt for tilstedeværelse av horndykker i Vågan i 2022.

Undersøkte vann i Vågan	Resultat
Eidevatnet, Laupstad	0
Sandslettvatnet*	1 par
Storvassbotn, Storvatn*	6 par
Strømnestjønnna, Laukvik*	0
SUM: 4 lokaliteter	7 par

*Ikke undersøkt som en del av BirdLife Norges prosjekt

Eidevatnet, Laupstad

Arten hekket ikke ved vannet i 2022, men bla. sett i hekketiden både i 2021 og 2020.

Sandslettvatnet

1 par ble sett i vannet 1. mai. Også tidligere år er den sett ved vannet: 1 par drev kurtise 18. mai 2021, men observasjonen er lagt inn under lokaliteten Gårdsvatnet i Artsobservasjoner. Plott viser at lokaliteten er Sandslettvatnet.

Storvassbotn, Storvatn

Hele 12 ad. er notert fra lokaliteten 23 - 24. mai. Det er mange vikter og flere vann i området rundt.

Strømnestjønnna, Laukvik

En 1k sett her 29. august. Vi vurderer dette til å være såpass sent i hekkesesongen at fuglen kan ha kommet fra en annen lokalitet, og regner det ikke som et hekkefunn,

SORTLAND KOMMUNE

Gjennomgang av lokaliteter undersøkt for horndykkere i Sortland kommune.

Tabell 3. Oversikt over lokaliteter undersøkt for tilstedeværelse av horndykker i Sortland i 2022.

Undersøkte vann i Sortland	Resultat
Selnesvatnet	1 par
Straumvatnet (Litlestrumvatnet og Storstrumvatnet)	1 par
Kalvatnet	2 par
Bekkevatnet	0
Laksvatnet	1 par
Svanvatnet	0
Langvatnet	1 par
SUM: 7 lokaliteter	6 Par

Selnesvatnet

1 ad. 29. mai. Observasjoner registrert i Artsobservasjoner viser at det hekker 1 par år ved vatnet stort sett årlig.

Kalvatnet

3 ad. ble sett i vannet 28. mai, senere 2 ind. 29. mai. Vi estimerer hekkebestanden til 2 par. I 2019 ble kun 1 par sett ved dette vannet.

Straumvatn

1 par lå sammen litt utpå vannet 28. mai. 3 par ble notert i Litlestrumvatnet og Storstrumvatnet (henger sammen) i 2019.

Laksvatnet

1 par lå sammen sør i vannet 28. mai.

Svanvatnet

Ingen horndykkere ble sett ved vannet ved besøk 28. mai. I 2019 var det 2 par her.

Langvatnet

Vannet ble besøkt 28. mai, men da ble ingen fugler sett. 1 juli lå imidlertid 1 ad. på vannet. 3 par ble observert ved vannet i 2019.

ØKSNES KOMMUNE

Gjennomgang av lokaliteter undersøkt for horndykkere i Øksnes kommune.

Tabell 4. Oversikt over lokaliteter undersøkt for tilstedeværelse av horndykker i Bø i 2022.

Undersøkte vann i Øksnes	Resultat
Langryggvatnet	0
Saltvatnet, Klo	0
Melkebergvatnet, Strengelvågen	0
Grunnvatnet, Grunnfjorden	0
Alsvågvatnet	2 par
Sørvågvatnet	2 par
Meløyvatnet, Alsvåg	0
Steinvatnet, Grunnfjord	0
Lifjordvatnet	1 par
SUM: 9 lokaliteter	5 Par

Alsvågvatnet

Totalt 3 ad. ble sett i Sørvågvatnet 28. mai, fordelt på 1 par i bukt mot vei i nord, mens 1 ind. lå lengre ut på vannet. 15. juli ble 4 ad. sett.

Sørvågvatnet

1 par kurtiserte helt øst i vannet og 1 ad. lå lengre mot vest samme dag.

Hekkeparene ved Alsvågvatnet og Sørvågvatnet hekker i marginale bukter med skrinn vegetasjon. Disse er av stor betydning for parene som hekker her, og må tas vare på. Flere plasser er det tilrettelagt for friluftsliv, stier og i bålplasser, og det er gjort inngrep i kantvegetasjonen. Her fra Sørvågvatnet. Foto: Martin Eggen.

Lifjordvatnet

1 ad. ble sett 28. mai.

BØ KOMMUNE

Gjennomgang av lokaliteter undersøkt for horndykkere i Bø kommune.

Tabell 5. Oversikt over lokaliteter undersøkt for tilstedeværelse av horndykker i Bø i 2022.

Undersøkte vann i Bø	Resultat
Kringelvatnet	5 par
Langvatnet	0
Saltvatnet	10 par
Førevatnet	1 par
Litlbørgevatnet	1 par
Skålbrekkevattnet	0
SUM: 7 lokaliteter	17 Par

Kringelvatnet

8 ad. ble telt 25. mai, mens det ble registrert hhv. 7 ad. og 9 ad. 28. mai og 30. mai. Telling 25. mai

ble utført av BirdLife Norge, og er notert som 5 par fordelt på fordelingen av fugler. I 2018 og 2019 var det 7 par i vannet.

Saltvatnet

25. mai ble 14 ad. telt i nordenden av vannet, og ble regnet som 7 par. Dette forble den høyeste noteringen ved nordenden dette året. 7. juli var det 12 ad. her. Samme dato var det i tillegg en gruppe med 25 ad. og 1 1k sør i vannet denne datoen, altså totalt 37 ad. horndykkere. Det er uvisst hvor disse fuglene kom fra, men det indikerer at det har vært flere hekkepar ved Saltvatnet enn de 7 parene i nordenden. Hekkebestanden ved Saltvatnet settes derfor til 10 par. En del av fuglene kan ha kommet fra Kringelvatnet, der mange våtmarksarter slet med hekkingen i 2022 pga. flom.

Nordenden av Saltvatnet er et av Nordlands beste lokaliteter for horndykkere og en del av Straume Viktig fugleområde (IBA – Important Bird and Biodiversity Area). Foto: Martin Eggen.

Førvatnet

25. mai lå det 1 par ved vannet. 7. juli var paret fortsatt på plass, og den ene fuglen ruget.

Litlbørgevatnet

1 par nord i vannet 25. mai. Her var det også et par i 2019.

ANDØYA KOMMUNE

Gjennomgang av lokaliteter undersøkt for horndykkere i Andøya kommune.

Tabell 6. Oversikt over lokaliteter undersøkt for tilstedeværelse av horndykker i Andøya i 2022.

Undersøkte vann i Andøya	Resultat
Kleivvatnet	7 par
Skogvollvatnet	0
Risøyvatnet	0
SUM: 3 lokaliteter	7 Par

Kleivvatnet

På våren ble maksimumsantallet voksne fugler 7 ad. 26-27. mai. Foruten om 1 par dreide dette seg om enslige fugler. Vannet er oversiktlig, og man antar at fugler på reir stort sett stikker seg bort. Antall par ble da estimert til 6 par. Det er lagt inn noen observasjoner av horndykkere i vannet i juli og august, men siden det ikke er skilt mellom voksne og unge fugler, er dataene av mindre verdi. 5 pulli er rapportert 5. juli, mens 3 pulli er rapportert 14. august. 14. august er det også to rapporter om henholdsvis 17 ind. og 5 ind. (2 ad. og 3 pulli). På bakgrunn av dette settes hekkebestanden i vannet til 7 par i 2022.

Kleivvatnet var eneste lokalitet i Andøya kommune med horndykkere i 2022. Antallet par var synonymt med tidligere undersøkelser. Foto: Martin Eggen.

Skogvollvatnet

Horndykker ble ikke sett ved Skogvollvatnet i 2022. I 2019 lå 1 ad horndykker i sivet helt nord i vatnet 5. juni. På Artsobservasjoner.no foreligger det flere observasjoner av horndykker i dette vannet gjennom årene, men aldri mer enn 1 par. Ett konkret hekkefunn foreligger, i form av en voksen med unge 21-25. juli 2011 (Oddvar Heggøy).

DISKUSJON

Gjennom årets kartlegging av horndykker i Lofoten Vesterålen har vi fått ny og oppdatert kunnskap om artens tilstedeværelse i dette området. I Eggen og Heggøy (2019) er det antydnet kommunevis estimat. Dette er ikke gjort i årets rapport. I alle kommuner vil det kunne være vann med horndykkere som ikke er fanget opp i registreringer, men siden man i 2022 har hatt søkelys på å følge opp kjente lokaliteter med horndykker for å se på bestandstrendene, synes dette mindre fruktbart. For flere av kommunene diskuterer vi likevel årets resultater opp mot antatte bestandsestimat. For oppsummering av historiske data på horndykker i Vesterålen vises det til Eggen og Oddvar (2019).

Det bør også bemerkes at en rekke vann og våtmarker i Vesterålen ble undersøkt i 2022 av BirdLife Norge, bla. i forbindelse med registreringer av våtmarksfugler i naturreservatene Skogvoll og Åholmen (Andøya) og Grunnfjorden (Øksnes). Horndykker ble ikke funnet i disse naturreservatene eller i influensområdene rundt.

Bestand og fordeling Lofoten

Antall par i Vestvågøy er redusert med 10 par sammenlignet med fem år tidligere (2017). Vi har ikke sammenligningsgrunnlag for forekomsten i Vågan. Totalt ble 60 par funnet hekkende i Lofoten i 2022.

Bestanden i Vestvågøy

Bestanden i Vestvågøy er blant de tetteste i landet. Årets kartlegging indikerer at bestanden har vært i svak tilbakegang etter 2017. Antall par ved Storeidvatnet er halvert. Skottnesvassdraget og vannene rundt Ballstad ble prioritert under årets feltarbeid. Her er antall par høyere enn i 2017, med 6 par mot tidligere 3 par. Det er uvisst om dette er en reel økning eller et resultat av mer systematisk leting. Totalt ble det sett 53 par i Vestvågøy i 2022, og det er 10 par færre enn i 2017.

Bestanden i Vågan

Bestanden i Vågan er ikke oppsummert tidligere. 7 par i området mellom Vatnfjorden og Vestpollen (sørøst for Laukvika) er likevel en betydelig forekomst. Her bør det gjøres målrettede søk i vannene fremover.

Bestand og fordeling Vesterålen

Oppsummert kan vi konstatere at årets kartlegging indikerer nedgang i horndykkerbestanden i Sortland mens bestanden i de andre kommunene i Vesterålen er omtrent som i 2019. Samlet sett var nedgangen i antall observerte par på 3 par, fra 38 par til 35 par.

Bestanden i Sortland

Totalt 7 par horndykkere ble registrert i 2019 i vassdraget som inkluderer Straumvatnet (3 par), Kalvatnet (1 par), Laksvatnet (1 par) og Svanvatnet (2 par). Denne forekomsten utgjør sammen med Langvatnet den viktigste for horndykker i Sortland, hvor totalt 10 par ble påvist i 2019. Arten hekker også enkelte år, evt. årlig i Selnesvatnet. I år ble kun 6 par registrert i de samme områdene, noe som er en signifikant nedgang, selv om forekomsten i utgangspunktet er liten.

Inngrep ved Vikvatnet, Vestvågøy i forbindelse med jordbruksaktivitet. Her har et par horndykker pleid å hekke, men av nevnte årsaker hekket den ikke her i 2022. Foto: Martin Eggen.

Bestanden i Øksnes

I 2019 ble horndykker kun observert ved tre ulike lokaliteter i Øksnes, og 4 par ble notert. Det samme antallet ved disse lokalitetene var 5 par i 2022.

Bestanden i Bø

Totalt 16 par fordelt på 4 lokaliteter ble resultatet av undersøkelsene i 2019. I 2022 ble 17 par observert ved de samme lokalitetene. De største forekomstene finnes ved Saltvatnet og Kringelvatnet. Ved Olsetvatnet, Haugvatnet, Langvatnet, Skålbrekkevattnet, Oppsåtevatnet, Nordverhalsløyken og Rambergsvatnet er potensielle lokaliteter som med jevne mellomrom burde undersøkes for horndykker. Horndykker er også observert (1 par) ved Kristenkallvatnet, rett nord av Jørnfjorden, i Øvre Verhalsen i hekketiden (Ole Jonas Johansen pers. medd.)

Bestanden i Andøy

Med 7 par i Kleivvatnet og 1 par i Skogvollvatnet ble det funnet 8 par horndykkere fordelt på 2 lokaliteter i kommunen i 2019. Det samme antallet par ble sett i Kleivvatnet i 2022, mens vi ikke klarte å finne horndykker i Skogvollvatnet.

TAKK

Vi vil takke Statsforvalteren i Nordland og Statsforvalteren i Troms og Finnmark for økonomisk støtte til prosjektet. Vi takker også alle som har bidratt med rapportering av horndykkerobservasjoner i Artsobservasjoner.

REFERANSER

BirdLife International 2021. *European Red List of Birds*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

BirdLife International 2018. *Podiceps auritus*. The IUCN Red List of Threatened Species 2018: e.T22696606A132066871. Accessed on 06 September 2022.

Direktoratet for naturforvaltning 2009. Handlingsplan for horndykker *Podiceps auritus*. Rapport 2009-7. 32 s.

Heggøy, O. 2017. Fire nye IBAer utpekt i Nord-Norge. Tilgjengelig fra: <http://www.birdlife.no/prosjekter/nyheter/?id=1848>, nedlastet: 18.07.2018.

NOF Lofoten lokallag 2017. Kartlegging av horndykkere i Vestvågøy i 2017. Rapport fra NOF Lofoten lokallag. 4 s.

Shimmings, P. & Øien, I.J. 2015. Bestandsestimater for norske hekkefugler. NOF-rapport 2015-2. 268 s.

Shimmings, P. 2021. Horndykker i Nordland 2021. NOF-Rapport 1-2021. 19 s.

Stokke BG, Dale S, Jacobsen K-O, Lislevand T, Solvang R, Strøm H (2021). Artsgruppeomtale fugler (Aves). Norsk rødliste for arter 2021. Artsdatabanken. <https://www.artsdatabanken.no/rodlisterforarter2021/Artsgruppene/Fugler> Nedlastet 27/09/22.